

Категоризация на неприятеля *Pulvinaria psidii* за територията на Европейския съюз

Панелът по здраве на растенията (Панел PLH¹) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил категоризация на неприятеля *Pulvinaria psidii* за територията на Европейския съюз (ЕС), публикувана на 12 август 2022 г.

Pulvinaria psidii (Maskell, 1893) не е включен в приложение II на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията², като карантинен вредител, който е от значение за ЕС, но растенията гостоприемници, растителните продукти и другите обекти, които са гостоприемници на *Pulvinaria psidii*, се регулират с мерките, посочени в същия регламент.

Pulvinaria psidii е включен в списъка на вредителите, които се регулират с Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/419³ на Комисията по отношение на някои растения за засаждане от вида *Jasminum polyanthum* Franchet с произход от Израел и Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1936⁴ на Комисията по отношение на някои растения за засаждане от вида *Ficus carica* L. и вида *Persea americana* Mill. с произход от Израел.

Неприятелят *Pulvinaria psidii* (Maskell, 1893) (зелена щитоносна въшка) е с добре установена идентичност, за когото съществуват надеждни методи за откриване, морфологични ключове и молекулярни методи за идентифициране.

Принадлежи към разред Hemiptera (полутвърдокрили), сем. Coccidae (полусферични щитоносни въшки).

Видът се среща и под синонимите: *Chloropulvinaria psidii*, *Pulvinaria cupaniae*, *Pulvinaria darwiniensis*, *Pulvinaria cussoniae*, *Pulvinaria gymnosporiae* и *Pulvinaria psidii philippina*.

¹ Panel on Plant Health (PLH)

² Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията от 28 ноември 2019 г. за установяване на еднакви условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на защитните мерки срещу вредители по растенията и за отмяна на Регламент на Комисията (ЕО) № 690/2008 и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията. OJ L 319, 10.12.2019 г., стр. 1-279,

³ Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/419 на Комисията от 9 март 2021 година за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 по отношение на някои растения за засаждане от вида *Jasminum polyanthum* Franchet с произход от Израел и за приспособяване на кодовете по Комбинираната номенклатура за вида *Ullucus tuberosus*, както и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1213 по отношение на фитосанитарните мерки за въвеждането на тези растения за засаждане на територията на Съюза, OJ L 83, 10.3.2021, п. 6–15

⁴ Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1936 на Комисията от 9 ноември 2021 година за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 по отношение на някои растения за засаждане от вида *Ficus carica* L. и вида *Persea americana* Mill. с произход от Израел, за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1213 по отношение на фитосанитарните мерки за въвеждането на тези растения за засаждане на територията на Съюза и за поправка на последния регламент за изпълнение, OJ L 396, 10.11.2021, стр. 27–35,

Биология на вредителя

Pulvinaria psidii е поливолтинен вид, който се размножава чрез партеногенеза. В

възрастна женска

възрастна женска с овисак

зависимост от климатичните условия в ареала си на разпространение, *Pulvinaria psidii* развива от две до три припокриващи се поколения годишно. Жизненият цикъл за едно поколение продължава за около 5-6 месеца при оптимална температура за развитие 26 - 27,3°C и относителна влажност на въздуха около 72%.

Една женска може да снесе средно до 200 яйца в яйчни торбички (овисак), които се полагат върху клонките или листата на гостоприемниците. Ембрионалният период продължава до 5 дни. След излюпването си, ларвите от първа възраст „разселнички/бродяжки“ се разпъзват по растението гостоприемник, заселват се на мястото за хранене и остават там. Ларвите преминават през 3 ларвни стадия. Ларвният период продължава от 50 до 70 дни.

Pulvinaria psidii се среща по листата, младите клони и стъбла, цветовете и плодовете на растенията гостоприемници, като образува гъсти колонии. В резултат на нападението се наблюдават следните симптоми:

- местата на повредата са обилно покрити с медена роса, която затруднява физиологичните процеси на дърветата;
- върху медената роса се развиват чернилни гъбички, които допълнително допринасят за загиването на растенията;
- обезцветяване на плодовете, които загубват търговския си външен вид;
- растенията са покрити с белите яйчни торбички;
- наблюдава се листно завиване;
- при силно нападение се наблюдава пожълтяване, обезлистване, окапване на плодовете и общо отслабване, и загиване на растението.

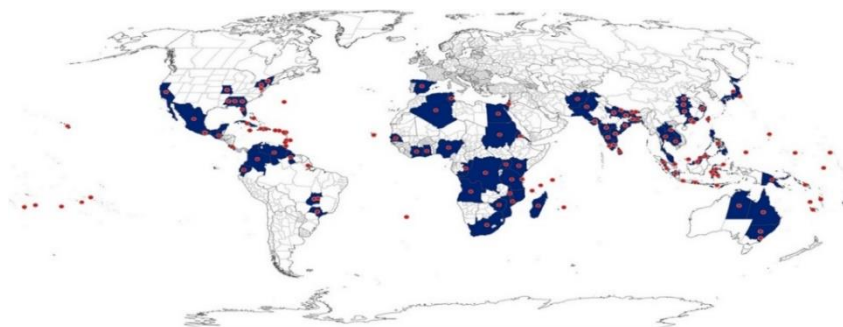
Растения гостоприемници

Pulvinaria psidii е полифаг - напада повече от 230 растителни вида, които принадлежат към повече от 70 ботанически семейства. Предпочитани гостоприемници за неприятеля са видовете - *Persea americana* (авокадо), *Citrus* sp. (цитруси), *Coffea* sp. (кафе), *Psidium guajava* (гуава), *Litchi chinensis* (личи), *Mangifera indica* (манго), *Morus* sp. (черница) и *Punica granatum* (нар). Неприятелят е докладвани и по видове от сем. Solanaceae (*Solanum lycopersicum* (домат) и *Capsicum annuum* (пипер) и декоративни

растения като *Anthurium* sp., *Camellia* sp., *Ficus* sp., *Gardenia* sp., *Jasminum* sp. и *Nerium oleander*.

Разпространение

Pulvinaria psidii се среща в Югоизточна Азия, Северна, Централна и Южна Америка, включително Антилите, Африка и Океания.

Pulvinaria psidii
• Present

Глобално разпространение на *Pulvinaria psidii* (източник: *García Morales et al., 2016, CABI, online*)

Според литературните данни неприятелят е открит на Канарските острови (остров Тенерифе) и на територията на Континентална Испания.

Испанската национална служба за растителна защита е потвърдила присъствието на *Pulvinaria psidii*. Неприятелят е открит върху декоративни растения в общински градини в град Валенсия и в мангови градини (19.02.2018 г.) в района на Андалусия. Няма доклади за проблеми от неприятеля при отглеждането на манго и не са предприети официални фитосанитарни действия срещу него.

Пътища за навлизане в ЕС

Неприятелят *Pulvinaria psidii* вече присъства в Европа и на територията на ЕС (Испания). По-нататъшното му навлизане, чрез яйца, ларви и възрастни на територията на ЕС е възможно посредством международния търговски обмен и движение на растения за засаждане, рязан цвят, плодове и зеленчуци от растения гостоприемници, произхождащи от страни, с наличие на вредителя.

Съгласно информацията от базата данни на Europhyt⁵/TRACES-NT⁶, към 25 февруари 2022 г., обхващащ периода май 1994 г. – май 2020 г., не се съобщава за прихващания на *Pulvinaria psidii*.

Установяване и разпространение в ЕС

Pulvinaria psidii е полифаг и основните му гостоприемници - *Citrus* sp. (цитруси), *Solanum lycopersicum* (домат), *Capsicum annuum* (пипер) и *Persea americana* (авокадо) се отглеждат на много места в ЕС.

⁵ EUROPHYT - Европейска система за бързо предупреждение, в която се регистрират прихващания по фитосанитарни причини на пратки от растения и растителни продукти, внесени в ЕС или търгувани в самия ЕС.

⁶ TRACES - TRAdE Control and Expert System - Експертна система за контрол на търговията.

Въздействие

Много от културните и декоративни гостоприемници на *Pulvinaria psidii* са разпространени и се отглеждат на територията на ЕС.

При въвеждане, установяване и по-широко разпространяване на *Pulvinaria psidii* на територията на ЕС, той би могъл да окаже негативно икономическо въздействие и/или негативно екологично въздействие, чрез влошаване на фитосанитарното здраве на нападнатите растения.

Мерки и методи за контрол

Неприятелят *Pulvinaria psidii* не е включен в приложение II на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията, като карантинен вредител, който е от значение за ЕС, но в точки 8, 9, 11, 12 и 18 от приложение VI⁸ на същия Регламент са посочени растения, растителни продукти и други обекти, които са гостоприемници на *Pulvinaria psidii* и въвеждането им в Съюза от някои трети държави е забранено.

При внос на растения за засаждане, рязан цвят, плодове и зеленчуци от трети страни се изисква фитосанитарен сертификат, както е посочено в приложение XI, част А на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията⁹.

Pulvinaria psidii е включен в списъка на вредителите, които се регулират с Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/419 на Комисията по отношение на някои растения за засаждане от вида *Jasminum polyanthum* Franchet с произход от Израел и Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1936 на Комисията по отношение на някои растения за засаждане от вида *Ficus carica* L. и вида *Persea americana* Mill. с произход от Израел.

Мерките за контрол, които биха намалили потенциалния риск от въвеждане, установяване и разпространение на *Pulvinaria psidii* в ЕС са: растенията гостоприемници и растителните продукти да произхождат от страни свободни от вредителя; отглеждане на растения в изолация; управлявани условия на отглеждане; биологичен контрол; химично третиране на растенията, включително репродуктивния материал; химични и физични обработки на пратките; топлинни обработки; почистване и дезинфекция на съоръжения, инструменти и машини; внимателно инспектиране; извършване на инспекции в мястото на внос; вземане на проби за лабораторни изследвания и изискване на фитосанитарен сертификат и растителен паспорт.

Пълният списък на допълнителните мерки за контрол за намаляване риска от въвеждане, установяване и разпространение на *Pulvinaria psidii* на територията на ЕС е

⁸ ПРИЛОЖЕНИЕ VI - Списък на растенията, растителните продукти и другите обекти, чието въвеждане в Съюза от определени трети държави е забранено - Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията.

⁹ ПРИЛОЖЕНИЕ XI Списък на растенията, растителните продукти и други обекти, за които се изисква фитосанитарен сертификат за въвеждането им на територията на Съюза, и тези, за които не се изисква такъв сертификат, ЧАСТ А Списък на растенията, растителните продукти и други обекти, както и съответните трети държави на произход или изпращане, за които в съответствие с член 72, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/2031 се изисква фитосанитарен сертификат за въвеждането им на територията на Съюза - Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията.

посочен в Ръководството за количествена оценка на риска от вредители по растенията, разработено от работна група към панела по здраве на растенията на ЕОБХ, 2018¹⁰.

Заклучение

***Pulvinaria psidii* отговаря на всички критерии, които са в компетентността на ЕОБХ за оценка, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за ЕС.**

Значение за България

Понастоящем *Pulvinaria psidii* не присъства на територията на Р България.

Потенциалните пътища за въвеждането на вида в страната са вносът на растения за засаждане, рязан цвят, плодове и зеленчуци от растения гостоприемници, произхождащи от страни, с наличие на вредителя. Тези потенциални пътища за навлизане на *Toumeyella parvicornis* са регламентирани от действащото европейско и национално законодателство.

Някои от култивираните гостоприемници на *Pulvinaria psidii*, като *Morus* sp. (черница), *Punica granatum* (нар), *Solanum lycopersicum* (домат) и *Capsicum annuum* (пипер), както и декоративните растения *Anthurium* sp., *Camellia* sp., *Gardenia* sp., и *Jasminum* sp. се срещат и отглеждат в България, но вероятността неприятелят да се установи в страната е малка, тъй като преобладаващият умерен климат може да бъде ограничаващ фактор за установяването му. Въпреки това, *Pulvinaria psidii* би могъл да се появи в оранжерии, където се отглеждат *Solanum lycopersicum* и *Capsicum annuum*, и да окаже негативно икономическо въздействие по тези култури.

При обследване и съмнение за наличие на *Pulvinaria psidii* е необходимо незабавно да се уведомят официалните контролни органи. Ранното откриване би могло да помогне за управлението на този вредител в България.

Източник: EFSA PLH Panel (EFSA Panel on Plant Health), Claude Bragard, et al., 2022. Scientific Opinion on the Pest categorisation of *Pulvinaria psidii*. EFSA Journal 2022;20(3):7526, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2022.7526>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <https://corhv.government.bg/>

Изготвил: Татяна Величкова, главен експерт, Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ, 24.08.2022 г.

¹⁰ Guidance on quantitative pest risk assessment, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5350>